

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΕΝΑΝ ΛΙΒΕΛΟ

Η Νίνα Γκατζούλη, υποδυομένη την «πάσης Υψηλίου, δημοσίευσε έναν λίβελο σε βάρος του Ν.Ι.Μέρτζου. Της απάντησε προκαταβολικά ο Αθηναίος διακεκριμένος δημοσιογράφος και συγγραφέας Γιώργος Λεονταρίτης με άρθρο του που δημοσίευσε στην αθηναϊκή εφημερίδα «Το Παρόν» 10 Απριλίου 2018. Γράφει τα ακόλουθα:

Ανάμεσα στους πνευματικούς ανθρώπους, που έχουν προσφέρει ανεκτίμητη υπηρεσία στη διαπαιδαγώγηση των Ελλήνων με τις ιστορικές τους εργασίες σχετικά με τη Μακεδονία, κορυφαία θέση κατέχει ο κ. Νίκος Μέρτζος, που αφιέρωσε τη ζωή του σε αυτόν τον σκοπό. Θα χρειαζόμουν μία ολόκληρη σελίδα απλώς για να καταγράψω συνοπτικά, με τίτλους, την προσφορά του στο πνευματικό, συγγραφικό, δημοσιογραφικό πεδίο, και όχι μόνο, με γνώμονα πάντα την προώσπιση του Ελληνισμού, της Μακεδονίας και των εθνικών δικαίων. Για να αναφερθεί κανείς στον Νίκο Μέρτζο, χρειάζεται να γράψει όχι άρθρο αλλά τόμο. Τα λέω αυτά με αφορμή το καινούργιο και εξαιρετικά επίκαιρο βιβλίο του, με τίτλο: «Το Μακεδονικό» (Εκδόσεις Μιλητος). Η εργασία του αυτή έρχεται στη δημοσιότητα σε μια περίοδο που οι διαπραγματεύσεις Αθηνών – Σκοπίων βρίσκονται σε επικίνδυνο σημείο, γι' αυτό και είναι πολλαπλά χρήσιμη.

Γράφει στην εισαγωγή του, μεταξύ άλλων, ο συγγραφέας: «Το Μακεδονικό ζήτημα προέκυψε το 1878 και έκτοτε κινείται επί 140 χρόνια έως σήμερα σε διάφορα επίπεδα, με διαφορετικούς συσχετισμούς και πρωταγωνιστές της κάθε εποχής...». Και τονίζει εξαρχής: «Ουδέποτε υπήρξε Έθνος Μακεδόνων, ούτε Κράτος με το όνομα Μακεδονία, όπως δεν υπήρξε Έθνος Αθηναίων, Λακεδαιμονίων, Ηπειρωτών, Αιτωλών κ.λπ., που είχαν συγκροτήσει τα Κράτη της αρχαίας Ελλάδος...». Όλη η πορεία, από τότε που ξεκίνησε το «Μακεδονικό» μέχρι σήμερα, αποτυπώνεται με τη μαγική πένα του Μέρτζου. Διδάσκει, ενημερώνει, προβληματίζει και δίνει όλο το πανόραμα εποχών που, μέσα σε θύελλες και ποταμούς αίματος, σφράγισαν την Ιστορία μας. Μιλάμε για ένα βιβλίο που –ιδιαίτερα στις μέρες μας– πρέπει να το μελετήσουν όλοι.

Δεν επαρκεί ο χώρος για να καταγράψω τα στοιχεία του μάχιμου βίου του κορυφαίου συναδέλφου. Ο τελευταίος της παλιάς, μεγάλης γενιάς των «θεών» του επαγγέλματός μας. Γεννήθηκε στο αρχοντικό Νυμφαίο Θεσσαλονίκης και με δική του πρωτοβουλία και μόχθο επέτυχε την αναγέννησή του. Εγώ, όμως, τον θυμάμαι πάντα ως αρχισυντάκτη και διευθυντή της μεγάλης, ιστορικής εφημερίδας της Θεσσαλονίκης, του «Ελληνικού Βορρά», που απετέλεσε σταθμό όχι μόνο στην Ιστορία του βορειοελλαδίτικου χώρου, αλλά στην Ιστορία γενικά του ελληνικού Τύπου. Τον αγάπησα από τα χρονογραφήματά του, αυτό το κράμα δημοσιογραφίας και λογοτεχνίας που εκαλλιέργησαν γίγαντες των Γραμμάτων. Ο Μέρτζος στάθηκε πάντα στην πρώτη γραμμή ανάμεσά τους. Και από πολλούς, ακόμα πιο ψηλά. Δεν είχε να ζηλέψει τίποτα από τον Μελά ή τον Παλαιολόγο.

Πέρα από την άλλη δημοσιογραφική του δουλειά, καπετάνιος του χάρτινου σκάφους, ως χρονογράφος στάθηκε ο καθημερινός ζωγράφος και κριτής της ζωής, χωρίς να αφηθεί στην προχειρότητα. Οποιαδήποτε κι αν ήταν τα υλικά που του προσφέρονταν από το καμίνι της καθημερινότητας, εκείνος κατείχε το τάλαντο να τα μετουσιώνει σε έργο τέχνης. Από το μικρό, το ασήμαντο γεγονός, ήξερε να συλλαμβάνει τον βαθύτερο παλμό της ζωής. Όπως έλεγε στους στίχους του ο Παλαμάς: «Και στην άχαρη μέσα εφημερίδα, που είναι συχνά Απολλώνιων τάφος της γύρω ζωής, λαμπρός εσύ ζωγράφος...».

Οι στίχοι είναι σαν να είχαν γραφτεί για τον Μέρτζο. Γιατί δεν ήταν μόνο «ζωγράφος». Υπήρξε πάντα «λαμπρός ζωγράφος». Εδημιούργησε καινούργιο στυλ, δική του σχολή και παράδοση. Έτσι, στα χέρια του, το χρονογράφημα έπαυσε να είναι εφήμερο είδος, το προορισμένο μονάχα για την τέρψη με την ανάλαφρη φιλοσοφία του. Έγινε κήρυγμα ζωής. Λογοτεχνία, στο πιο υψηλό επίπεδο. Και πάντα να καταγράφει τους παλμούς της Μακεδονίας. Ξεφυλλίζω τυχαία ένα βιβλίο χρονογραφημάτων του. Παντού ο καημός του από τις πρώτες σειρές: «“Αχ Θεσσαλονίκη!” – εστέναξε ρεμβώδης ο Σαλονικιός. “Μας αγκυλώνεις την καρδιά μας, μας συνεπαίρνεις τον νουν! Έτσι στα ξαφνικά και με το τίποτε. Με τίποτε; Αν είναι “τίποτε” οι σιωπές που κρέμονται στις κόγχες σου...».

Νομίζω ήταν μέρες του Αγίου Δημητρίου το 1986 όταν σίγησε η φωνή του «Ελληνικού Βορρά». Τότε ράγισε η καρδιά του ακριβού μου φίλου και είπε ότι δεν θα ξαναγράψει πια χρονογράφημα. Αλλά ακριβώς όταν σταμάτησε εκείνος να γράφει, έσβησε γενικά αυτό το ξεχωριστό είδος της δημοσιογραφίας. Γιατί άλλοι του επιπέδου του δεν ξαναφάνηκαν. Δείγμα κι αυτό της πνευματικής παρακμής που βιώνουμε, μέσα σε όλα τα άλλα δεινά.

Τώρα ο Μέρτζος επανέρχεται μαχητής Ακρίτας (άλλωστε, ποτέ δεν έλειψε από την πρώτη γραμμή των εθνικών αγώνων, σε διάφορα μετερίζια) με το καινούργιο, επίκαιρο βιβλίο του, «Το Μακεδονικό». Ο φίλος του ο Γέρος Καραμανλής παλιά, όταν δεν ήταν γέρος, πριν από κάθε εκλογική μάχη τού έλεγε με στοργή: «Μπρε τζαναμπέτη, να 'σαι έτοιμος, γιατί θα σε χρειασθώ...». Τώρα που χρειαζόμαστε τον Μέρτζο, σε αυτήν τη μάχη για το «Μακεδονικό», εκείνος δίνει το «παρών» με το συνολικό ιστορικό του έργο.

Πηγή: <https://www.paron.gr/2018/04/10/to-makedoniko/>